

NGHỊ ĐỊNH QUY ĐỊNH CHI TIẾT MỘT SỐ ĐIỀU CỦA LUẬT PHÒNG, CHỐNG MA TÚY, LUẬT XỬ LÝ VI PHẠM HÀNH CHÍNH VỀ CAI NGHIỆN MA TÚY VÀ QUẢN LÝ SAU CAI NGHIỆN MA TÚY

(Đồng chí Cục trưởng Cục Phòng, chống tệ nạn xã hội Trình bày tại Hội nghị trực tuyến toàn quốc triển khai thi hành Luật Phòng, chống ma túy năm 2021; công tác phòng, chống Covid-19 và vệ sinh an toàn thực phẩm, kết hợp với trình chiếu Powerpoint, thời gian 20 phút)

Kính thưa: Đồng chí Vũ Đức Đàm, Ủy viên Ban chấp hành Trung ương Đảng, Phó thủ tướng Chính phủ, Chủ tịch Ủy ban Quốc gia phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm, chủ trì Hội nghị.

Kính thưa: Đồng chí Trung tướng Nguyễn Duy Ngọc, Ủy viên Ban chấp hành Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ Công an.

Kính thưa: Các đồng chí đại diện Lãnh đạo Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Bộ Y tế, các Bộ, ngành Trung ương và lãnh đạo Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố.

Thưa toàn thể các quý vị đại biểu tại Hội trường và tại các điểm cầu trên toàn quốc.

Thi hành Luật Phòng, chống ma túy số 73/2021/QH14 được Quốc hội khóa XIV thông qua tại Kỳ họp thứ 11 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xử lý vi phạm hành chính số 67/2020/QH14 được Quốc hội khóa XIV thông qua tại Kỳ họp thứ 10, thực hiện phân công của Thủ tướng Chính phủ, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội đã chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành liên quan khẩn trương xây dựng, trình Chính phủ ban hành Nghị định số 116/2021/NĐ-CP ngày 21 tháng 12 năm 2021 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật phòng, chống ma túy, Luật xử lý vi phạm hành chính về cai nghiện ma túy và quản lý sau cai nghiện ma túy, có hiệu lực từ ngày 01 tháng 01 năm 2022 (sau đây gọi tắt là Nghị định số 116). Được sự phân công của Ban tổ chức, tôi xin thay mặt Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội xin báo cáo tóm tắt những nội dung cơ bản của Nghị định số 116 như sau:

Nghị định gồm 8 chương, 89 điều, quy định 6 nội dung lớn về cai nghiện và quản lý sau cai nghiện ma túy, gồm: (1) Điều kiện hoạt động của cơ sở cai nghiện ma túy công lập; thủ tục cấp, thu hồi giấy phép hoạt động

của cơ sở cai nghiện ma túy tự nguyện; thủ tục đăng ký, công bố tổ chức, cá nhân đủ điều kiện cung cấp dịch vụ cai nghiện ma túy tự nguyện tại gia đình, cộng đồng; (2) Quy trình cai nghiện ma túy; (3) Cai nghiện ma túy tự nguyện; (4) Cai nghiện ma túy bắt buộc đối với người nghiện ma túy từ đủ 18 tuổi trở lên bị áp dụng biện pháp xử lý hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc; (5) Cai nghiện ma túy bắt buộc đối với người nghiện ma túy từ đủ 12 tuổi đến dưới 18 tuổi (6) Quản lý sau cai nghiện ma túy.

Toàn văn Nghị định đã được in trong tài liệu Ban Tổ chức đã gửi Quý vị đại biểu, trong bài tham luận này, tôi xin phép trình bày các điểm mới trong công tác cai nghiện và quản lý sau cai nghiện quy định trong Nghị định như sau:

Thứ nhất, về quy trình cai nghiện ma túy (Chương III Nghị định)

Trên cơ sở quy định của Luật phòng, chống ma túy năm 2021, lần đầu tiên quy trình cai nghiện ma túy với 5 giai đoạn, kết hợp các biện pháp y tế, giáo dục, lao động, hỗ trợ xã hội được quy định thành 01 chương, với các nội cụ thể, chi tiết trong văn bản quy phạm pháp luật của Chính phủ, đồng thời, cũng quy định rõ việc tổ chức cai nghiện ma túy phải được thực hiện theo quy trình cai nghiện này ở tất cả các hình thức, biện pháp cai nghiện.

Đây là cơ sở pháp lý quan trọng để đảm bảo tính thống nhất, khoa học và thực tiễn trong việc tổ chức cai nghiện ma túy hiện nay, khắc phục tình trạng các cơ sở cai nghiện do không đủ các điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị và nhân sự nên không thực hiện đầy đủ quy trình dẫn đến chất lượng, hiệu quả của công tác cai nghiện ma túy hiện nay chưa được như mong muốn.

Thứ hai, về cai nghiện ma túy tự nguyện tại gia đình, cộng đồng

- Cai nghiện ma túy là hoạt động mang tính chuyên môn, phải được thực hiện bởi các đơn vị có đủ các điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị, nhân sự (cơ sở cung cấp dịch vụ cai nghiện ma túy) đảm bảo theo quy trình cai nghiện thống nhất. Do vậy, các quy định về cai nghiện ma túy tự nguyện tại gia đình, cộng đồng của Nghị định được xây dựng theo hướng: người nghiện ma túy tự nguyện đăng ký và tự nguyện cai nghiện; các cơ sở cung cấp dịch vụ cai nghiện ma túy phối hợp với gia đình, cộng đồng thực hiện việc hỗ trợ người nghiện ma túy trong suốt thời gian cai nghiện.

- Nghị định cũng quy định cụ thể điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị, nhân sự của cơ sở cung cấp dịch vụ cai nghiện ma túy và trình tự,

thủ tục đăng ký, công bố tổ chức, cá nhân đủ điều kiện cung cấp dịch vụ cai nghiện ma túy.

- Để bảo đảm việc bố trí, huy động các nguồn lực hiện có tham gia, hỗ trợ cai nghiện tự nguyện, một trong các điểm mới của Luật Phòng, chống ma túy được cụ thể hóa trong Nghị định là thay đổi cơ quan chủ trì tổ chức cai nghiện ma túy tự nguyện tại gia đình, cộng đồng từ Ủy ban nhân dân cấp xã (trước đây) sang Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp huyện; đồng thời, quy định rõ nội dung quản lý cai nghiện tự nguyện của Ủy ban nhân dân cấp xã.

- Để đảm bảo các điều kiện tổ chức cai nghiện, chính sách khuyến khích, động viên người nghiện tự nguyện cai nghiện, Nghị định quy định cụ thể chế độ hỗ trợ đối với người cai nghiện tự nguyện, chế độ hỗ trợ đối với người tham gia công tác quản lý, hỗ trợ người nghiện ma túy tại gia đình, cộng đồng.

Thứ ba, cai nghiện ma túy tại các cơ sở cai nghiện ma túy tự nguyện

- Để đảm bảo sự thống nhất trong việc thực hiện quy trình cai nghiện ma túy, Nghị định không chia việc cấp phép hoạt động cai nghiện ma túy ra từng giai đoạn như trước kia (cấp phép theo 3 giai đoạn thực hiện của quy trình nghiện) mà chỉ cấp giấy phép hoạt động đối với các cơ sở đảm bảo đủ điều kiện để thực hiện toàn bộ quy trình cai nghiện; cơ sở chỉ được cấp giấy phép hoạt động cai nghiện khi có đủ điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị, nhân sự để thực hiện quy trình cai nghiện (không phân biệt cơ sở tư nhân và cơ sở công lập).

- Nghị định này cũng đã thể hiện rõ quan điểm phân cấp, phân quyền trong việc quản lý nhà nước đối với các cơ sở cai nghiện ma túy tự nguyện: giao việc cấp giấy phép hoạt động cai nghiện tự nguyện, quản lý các cơ sở cai nghiện ma túy do tổ chức, cá nhân thành lập (cơ sở tư nhân) cho Sở Lao động Thương binh và Xã hội (hiện hành là thẩm quyền của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội).

- Về chính sách khuyến khích, động viên hỗ trợ người cai nghiện tự nguyện tại cơ sở cai nghiện ma túy, Nghị định quy định cụ thể đối tượng, chính sách, chế độ hỗ trợ khi họ tự nguyện cai nghiện ma túy tại cơ sở cai nghiện ma túy công lập.

- Để tăng cường quản lý, giám sát hoạt động của các cơ sở cai nghiện ma túy tự nguyện, Nghị định quy định cụ thể hơn về hợp đồng dịch vụ cai

nghiện cũng như quyền, trách nhiệm của cơ sở cai nghiện, người cai nghiện tự nguyện tại các cơ sở này.

Thứ tư, cai nghiện ma túy bắt buộc đối với người từ đủ 18 tuổi trở lên (biện pháp xử lý hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc)

- Để đảm bảo tính thống nhất, từng bước nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác cai nghiện ma túy tại các cơ sở cai nghiện ma túy bắt buộc, Nghị định quy định cụ thể điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị và nhân sự của cơ sở cai nghiện ma túy (Lộ trình đến 01/01/2024 tất cả cơ sở cai nghiện trong toàn quốc phải đáp ứng điều kiện này).

- Trình tự, thủ tục áp dụng biện pháp cai nghiện ma túy bắt buộc được chi tiết trên cơ sở Luật Xử lý vi phạm hành chính theo hướng minh bạch, đơn giản, rút gọn hồ sơ, trình tự thực hiện; làm rõ vai trò của từng cơ quan (Ủy ban nhân dân, cơ quan công an, cơ quan lao động - thương binh và xã hội) trong việc thực hiện các trình tự, thủ tục này.

Thứ năm, cai nghiện ma túy bắt buộc đối với người từ đủ 12 đến dưới 18 tuổi (không coi là biện pháp xử lý hành chính): Nghị định quy định chi tiết về trình tự, thủ tục áp dụng biện pháp cai nghiện bắt buộc đối với người từ đủ 12 đến dưới 18 tuổi theo Luật Phòng, chống ma túy năm 2021 với tinh thần đây là một trong các biện pháp hỗ trợ nhằm giúp trẻ em cai nghiện, phục hồi về sức khỏe, hành vi để tiếp tục học tập, trở thành người có ích cho xã hội.

Thứ sáu, về quản lý sau cai nghiện ma túy: Mặc dù quản lý sau cai nghiện ma túy không phải là một giai đoạn của quy trình cai nghiện nhưng có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc duy trì kết quả cai nghiện ma túy thông qua việc quản lý, hỗ trợ của gia đình, của chính quyền và các tổ chức đoàn thể nơi người sau cai nghiện cư trú. Thực tế cho thấy, việc quản lý sau cai nghiện tập trung (tại các cơ sở quản lý sau cai nghiện) không đem lại hiệu quả. Người sau cai nghiện cần được hỗ trợ, giúp đỡ từ chính gia đình, chính quyền, cộng đồng nơi họ cư trú để hòa nhập cộng đồng. Do vậy, ngoài việc quy định trình tự, thủ tục Nghị định đã quy định cụ thể hơn về nội dung quản lý sau cai nghiện; trách nhiệm của gia đình, cộng đồng trong việc giúp đỡ người nghiện từ bỏ ma túy; chính sách, chế độ hỗ trợ của Nhà nước để họ từng bước tạo dựng sinh kế, hòa nhập xã hội.

Trên đây là toàn bộ các điểm mới về cai nghiện và quản lý sau cai nghiện ma túy trong Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều

của Luật phòng, chống ma túy, Luật xử lý vi phạm hành chính về cai nghiện ma túy và quản lý sau cai nghiện ma túy.

Có thể nói, Luật Phòng, chống ma túy và Nghị định này đã có những thay đổi rất quan trọng trong việc tổ chức cai nghiện và quản lý sau cai nghiện thời gian tới. Để chuẩn bị các điều kiện cho việc triển khai Luật, Nghị định khi có hiệu lực thi hành (01/01/2022), đề nghị các bộ, ngành, địa phương tập trung chỉ đạo một số nội dung sau:

1. Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về cai nghiện và quản lý sau cai nghiện ma túy để người dân, các cơ quan quản lý nhà nước hiểu, nhận thức đúng các thay đổi về chính sách, về tổ chức thực hiện trong công tác cai nghiện, quản lý sau cai nghiện theo Luật Phòng, chống ma túy và Nghị định này.

2. Ủy ban nhân dân các cấp tỉnh cần chỉ đạo thực hiện các nội dung sau:

- Khảo sát, thống kê toàn bộ số người nghiện ma túy trên địa bàn, đặc biệt là nhóm người nghiện ma túy từ đủ 12 tuổi đến dưới 18 tuổi để chuẩn bị, xây dựng kế hoạch, bố trí nguồn lực cho công tác cai nghiện, quản lý sau cai nghiện ma túy.

- Đánh giá khả năng tiếp nhận của các cơ sở cai nghiện ma túy (bao gồm cả cơ sở cai nghiện công lập và cơ sở cai nghiện tư nhân), điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị, nhân sự để thực hiện quy trình cai nghiện ma túy; chuẩn bị các phương án tổ chức cai nghiện bắt buộc theo quy định mới.

- Bảo đảm các điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị và nhân sự để tổ chức cai nghiện ma túy tự nguyện tại gia đình và cộng đồng theo quy định tại Nghị định này và các quy định pháp luật có liên quan khác.

- Xây dựng cơ chế, chính sách hỗ trợ, thu hút người vào làm việc tại các cơ sở cai nghiện công lập; chính sách khuyến khích tổ chức, cá nhân tham gia công tác cai nghiện ma túy tự nguyện.

- Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ cho đội ngũ công chức, viên chức, người lao động làm công tác cai nghiện, quản lý sau cai nghiện ma túy; chỉ đạo các cơ sở bảo trợ xã hội trong việc tiếp nhận đối tượng không xác định được nơi cư trú là người chưa thành niên hoặc người ốm yếu không còn khả năng lao động khi chấp hành xong biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc.

- Hàng năm, bố trí kinh phí cho việc tổ chức thực hiện công tác cai nghiện và quản lý sau cai nghiện ma túy; kinh phí hỗ trợ đối với người cai nghiện ma túy tự nguyện theo quy định tại Nghị định này.

3. Cơ sở cai nghiện ma túy công lập:

- Xây dựng phương án, dự án hoàn thiện cơ sở vật chất, trang thiết bị, nhân sự báo cáo, trình cơ quan có thẩm quyền phê duyệt để bảo đảm đủ điều kiện thực hiện công tác cai nghiện ma túy theo quy định của Luật Phòng, chống ma túy và Nghị định này;

- Đào tạo, tập huấn chuẩn hóa đội ngũ viên chức, người lao động để thực hiện đầy đủ quy trình cai nghiện ma túy.

Trên đây là những nội dung cơ bản của Nghị định số **116** ngày 21 tháng 12 năm 2021 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật phòng, chống ma túy, Luật xử lý vi phạm hành chính về cai nghiện ma túy và quản lý sau cai nghiện ma túy.

Xin được kính chúc đồng chí Phó Thủ tướng Chính phủ, Chủ tịch Ủy ban Quốc gia phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm, Lãnh đạo các Bộ, ngành, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố, cùng toàn thể các đại biểu tham dự Hội nghị lời chúc sức khỏe, hạnh phúc và thành công.

Xin trân trọng cảm ơn!